

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

**ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ
ДИСЕРТАЦІЙ,
НДР ТА ДКР**

№2' 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації

(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР та ДКР

№ 02' 2017

Видається з квітня 2003 р.

Виходить 12 разів на рік

Київ 2017

УДК 082.1:82-991

Регістраційне свідоцтво: Сер.КВ №7161, 07.04.2003 р.

Редакційна колегія: В.С. Дмитришин, Є.А. Сарнецький

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ або Укрпошту.
Розрахунковий рахунок УкрІНТЕІ: р/р 312 572 741 97044 в ДКСУ код ЄДРПОУ 40814998,
МФО 820172, ПІН 408149926502
Тел./факс:: 044 521-00-39; 044 521-09-48
E-mail: sale@uintei.kiev.ua

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:
УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, 03150. Відділ створення електронних
інформаційних ресурсів; відділ створення та реалізації інформаційної продукції.
Тел./факс: 044 521-00-68, тел. 521-00-39.
E-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

02 ФІЛОСОФІЯ

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.02.17.0001/0416U000647

Виселко Інна Вячеславівна. Трансформація культурних смислів у контексті аудіовізуальної комунікації: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 25.02.2016.

УДК 130.2.008: 304.3 (043.3).

206 с. – Бібліогр.: 272 назви.

В дисертації конституюваний концепт "культурний смисл" у вимірі соціальної динаміки аудіовізуальної комунікації та досліджена трансформація культурних смислів в умовах функціонування медіасфери. В роботі розглядається філософсько-культурологічні засади смислу в аспекті співвіднесеності з "ядром культури", "образом світу", "культурною пам'яттю" із залученням авторських підходів історико-філософського та естетико-культурологічного спрямувань. Відштовхуючись від точки зору щодо визначальної ролі комунікації у процесах культуротворення сенсів аналізуються: смислороджуючі принципи, світоглядна зумовленість моделей та генеза різних типів організації зорово-слухової комунікації. Сучасна аудіовізуальна культура розглядається з точки зору оновлених кодів (озвучене, акустичне-стереоакустичне, звукове та побачене, наочне, очевидне) й процесів віртуалізації та естетизації реальності. Доводиться, що естетизація медіасфери виступає одним із напрямів трансформації культурних смислів сьогодення.

02.02.17.0002/0416U000648

Заїка Тетяна Петрівна. Українська література кінця XIX - початку XX століття в контексті західноєвропейської модерної культурної парадигми: Дис... к.філол.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 25.02.2016.

УДК 130.2:821.161.2 (043.3).

193 с. – Бібліогр.: 306 назв.

У дисертації здійснено комплексне дослідження української літератури кінця XIX - початку XX ст. як цілісного культурно-історичного феномену, чия сутність виявляється в його типологічній близькості культурфілософським засадам західноєвропейської модерної культурної парадигми. Шляхом з'ясування семантики понять "модерн" і "модернізм" щодо культуротворчих процесів Західної Європи кінця XIX - початку XX ст., розкрито зміст та образ феномену "західноєвропейська модерна культурна парадигма". Виявлено інтертекстуальну відповідність української літератури кінця XIX - початку XX ст. західноєвропейському модерну як "стилю епохи", а не модернізму як напрям у мистецтві. У ході дослідження доведено, що звернення українських письменників-модерністів до науково-теоретичного дискурсу західноєвропейської модерної культурної парадигми - філософія інтуїтивізму (А.Бергсон, Б.Кроче), "філософія життя" (Ф.Ніцше), філософсько-естетична теорія "вчування" (В.Воррінгер, Е.Гуссерль, В.Дільтей, Т.Ліппс), філософські аспекти психоаналізу (З.Фрейд), екзистенціалізм (С.К'еркегор), "волюнтаризм" (А.Шопенгауер) - мало рефлексивний характер. Встановлено, що західноєвропейський контекст української літератури кінця XIX - початку XX ст. слід тлумачити як один із чинників у формуванні "нової" моделі культурної самоідентичності, в центрі якої знаходиться активний суб'єкт культури.

02.02.17.0003/0216U001800

Філософсько-методологічний аналіз засад синергетики, нанонауки та хай-тек: Заключний звіт /Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка; Керівник Цікін Веніамін Олександрович. – ДР 0111U005739. УДК 11:001.8+130.2+001.2:62.

212 с.

Визначені контури наукових уявлень та переконань постнекласичної картини світу, проаналізовано сутність принципів постнекласичної методології; -розкрита сутність принципів синергетичного підходу до аналізу інформаційного суспільства: - відкритості; -креативності; -нелінійності; -біфуркаційності та конструктивної ролі хаосу; -інноваційності; -осмислений потенціал впровадження ідей синергетики на всіх рівнях функціонування інформаційного суспільства, зокрема в економічній, екологічній, політичній, соціальній та духовній сферах.; визначення основних напрямів реалізації принципів і методів синергетики в управлінні інформаційним суспільством; - визначені напрями трансформації суспільної свідомості інформаційного суспільства з урахуванням синергетичної парадигми та індустрії наукоємистий технологій; - сформульований висновок, що прогресуюче зростання наукоємистості - це якісно нова характеристика сучасної і майбутньої теоретико-практичної діяльності планетарної цивілізації, що репрезентує нову якість зв'язку фундаментальної науки, технології, виробництва та бізнесу, суспільства та людини. - доведено, що науково-технічні революції в нанонауці і нанотехнології, молекулярній біології, інформаційних технологіях, когнітивних науках, інтегруючи фундаментальну науку, техніку породжують індустрію сучасних високих наукоємистих технологій, які дозволяють відтворювати світ неживої та живої матерії; - аргументовано положення про те, що в постнекласичному парадигмальному просторі здійснюється процес синергії нанотехнології, біотехнології, інформаційно-комунікаційних технологій та когнітивних наук, яка заснована на матеріальній єдності світу, внаслідок чого стає можливим виникнення системи МІС, форми практичної реалізації якої в коеволуції з різними сферами життєдіяльності соціуму виступають системоутворюючим чинником кардинальної технологічної трансформації в еволюції планетарних цивілізаційних процесів; - виявлено діалектичний взаємозв'язок між розвитком сучасних наукоємистих технологій та ідеологією трансгуманізму, який конструює своє бачення майбутнього людини в безпосередній залежності від досягнень високих технологій (ядро яких складає NBIC-комплекс) за еволюційною схемою "людина - транслюдина - постлюдина". Трансгуманізм розглядає конвергенцію і синергію супертехнологій як провідний інструмент зміни інтелектуальних, тілесних та соціальних якостей людини; - проаналізовані основні напрями застосування супертехнологій в дослідженні антропокосмосу та можливості їх впливу на його еволюцію; обґрунтовано положення про те, що практика застосування супертехнологій детермінує перехід від людини до транслюдини, а від неї до постлюдини. Науково-технічна активність людини у цій галузі виступає чинником антропогенного прискорення глобальної еволюції та появи постлюдського часу, де людина може перебудувати світ на власний розсуд; - розкрито евристичний потенціал високих наукоємистих технологій на основі використання інформаційно-синергетичного підходу до аналізу механізмів впливу Hi-Tech на соціокультурну реальність і людину; встановлено, що в процесі поступу планетарної цивілізації виникає суспільство, в якому пріоритетність теоретичне знання. При цьому центральна роль відводиться "людиномірним" системам; практика виробництва і використання високих наукоємистих технологій наближають планетарну цивілізацію до стану сингулярності; - введені визначення понять "нанотехнології"

та "нанонауки" в широкому і вузькому сенсах, визначення наноб'єкту, запропоновані можливі варіанти і критерії їх класифікації, виявлені онтологічні, гносеологічні та соціальні аспекти наноб'єктів. Розглянуто відмінності і подібності понять "нанотехнологія" і "нанонаука" та їх взаємозв'язок, проведено аналіз та систематизація основних нанотехнологічних понять та підходів; - нанотехнології досліджені з точки зору зміни парадигм, процесу проходження наукової революції, суперечки прихильників концепцій редукціонізму і холізму, в цілому - як результат розвитку науки на її постнекласичному етапі; - сформульовано уявлення про зміну картини світу, запропоновано нове розуміння таких понять як "безперервність" та "дискретність"; - на основі теоретико-методологічного інструментарію постнекласичної методології визначена сутність та особливості розвитку комплексу Ні-tech технологій, що обумовлені специфікою інформаційного суспільства; - проаналізовано причини та специфіку конвергенції Ні-tech технологій: наноінженерних; біологічних; інформаційних; когнітивних; генетичних технологій та досягання в розвитку штучного інтелекту в умовах сучасного суспільства. - розглянуто зміст біотехнологій, історичні етапи розвитку та можливості і потенційні ризики, детерміновані активним впровадженням біотехнологій, зокрема генної інженерії; - здійснений філософсько-методологічний аналіз соціальних наслідків впровадження Ні-tech технологій, їх конструктивний та деструктивний характер, що детерміновані протиріччями розвитку соціуму; - визначені соціокультурні ефекти розвитку та впровадження Ні-tech технологій, у сфері етики та релігії, превентивної освіти; - розроблені інтегративні курси із синергетики, філософії інформаційного суспільства та наукомістких технологій для студентів, магістрантів та аспірантів, вчителів та викладачів.

02.02.17.0004/0216U002575

Дослідження філософсько-методологічних, культурологічних та теоретико-системних аспектів пізнання й знання: Заключний звіт /Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Наукова частина; Керівник Чайковський Олександр Владиславович. – ДР 0111U005724. УДК 165.1:167.

108 с.

Об'єкт дослідження - сучасний стан розвитку науково-го і філософсько-культурологічного знання, сучасні методологічні стратегії й технології пізнання. Мета дослідження - визначення й науковий аналіз фундаментальних проблем, підходів і теоретичних концептів філософського пізнання й знання в синтетичній єдності їх базових складових. Головний науковий результат полягає у створенні і презентації концепції інтегрального синтезу і взаємодоповнюваності філософсько-методологічних, культурологічних, теоретико-системних аспектів знання та пізнання. Доведено, що для філософсько-методологічного аспекту найбільш значущими є методологія постнекласичного мислення, синергетики, дискурсивного аналізу, аналізу термінологічних матриць. Для культурологічного аспекту - філософсько-антропологічний, герменевтичний, онтологічний підходи, епістемологія культури, культурософія. Для теоретико-системного аспекта базовою представлена загальна параметрична теорія систем А. І. Уймова, мова тернарного опису. Прогнозні пропозиції: створення теоретико-концептуальної бази, поняттєвого каркасу й методологічних програм нових міждисциплінарних напрямків (прагматика та граматологія логіки, лінгвостетика, нейроетика, культурософія, філософія багато вимірності).

02.41 Соціальна філософія

02.02.17.0005/0516U000163

Ягодзінський Сергій Миколайович. Соціо-

культурний потенціал глобальних інформаційних мереж: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.02.2016.

УДК 1:316.3:004.738.5 (043.3).

402 с. – Бібліогр.: 422 назви.

Дисертацію присвячено концептуалізації феномену соціокультурного потенціалу глобальних інформаційних мереж, дослідженню механізмів інтеграції інноваційно-комунікаційних мережевих технологій у соціальний простір глобалізованого соціуму. Виявлено культурно-цивілізаційні характеристики глобальної мережевої архітектури та обґрунтовано, що її культурно-історичну основу є соціальні мережі. На базі обраного методологічного інструментарію уточнено зміст ключових для дисертації понять. Їхня кореляції дозволила визначити соціокультурний потенціал глобальних інформаційних мереж як систему соціально-політичних, економічних і науково-технічних суспільних відносин, що виникають у заснованому на інноваційно-комунікаційних технологіях соціумі з метою досягнення інформаційної рівноваги. Встановлено, що в умовах соціальної самоорганізації основою стратегій утілення соціокультурного потенціалу інформаційних мереж є коеволуція системи "суспільство-природа". Соціальним аттрактором початку XXI століття є потенціалістський дискурс глобальних інформаційних мереж. Його легітимність залежить від соціальної оцінки механізмів утілення соціокультурного потенціалу глобальних інформаційних мереж. Показано, що встановлення інформаційної рівноваги є константою суспільства як нерівноважної системи та умовою розкриття соціокультурного потенціалу інформаційних мереж як нової форми буття соціального.

02.02.17.0006/0516U000188

Калуга Володимир Федорович. Ідентичність та самоідентичність як соціокультурні феномени суспільного буття людини: гендерні та екзистенціальні виміри: Дис... д.філос.н. /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 25.02.2016.

УДК 111.32.001.361.

393 с. – Бібліогр.: 477 назв.

Робота присвячена дослідженню феноменів ідентичності та самоідентичності людини в розрізі її соціального буття на предмет виявлення глибинних причин екзистенціальної напруги, притаманної цивілізованій істоті, та пошуку ефективних засобів подолання численних внутрішніх конфліктів, в т.ч. породжених протистоянням між самовідчужанням як основою самоідентичності та саморозумінням як результатом рефлексії ідентичності. Повноти та наочності в процесі осмислення суті феноменів ідентичності та самоідентичності надає звернення до гендерних, соціокультурних та екзистенціальних вимірів згаданих ключових елементів соціального буття людини.

02.02.17.0007/0416U000801

Фатхутдінова Ірина Василівна. Інститут сім'ї в умовах становлення української державності: соціально-філософський аналіз: Дис... к.філос.н. /ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". – Захищена 11.03.2016.

УДК 316.614.5:321.01(477).

200 с. – Бібліогр.: 222 назви.

Сім'я як соціальний інститут становить значний інтерес для соціально-філософського дослідження: з одного боку, вона забезпечує стабільність суспільства і еволюціонує разом з ним, а з іншого боку, виступає як соціальний простір, в